



## VÄLISMINISTEERIUM

Hr Jürgen Ligi  
Rahandusministeerium  
Suur-Ameerika 1  
10122 Tallinn

29.08.2024 nr 10.1-4/5327

### Eesti liikmelisus Euroopa Tsiviilkriisiohje Oivakeskuses - aruanne

Austatud hr Jürgen Ligi

Käesolevaga esitab Välisministeerium info ja ülevaate Euroopa Tsiviilkriisiohje Oivakeskuse tegevusest viimase aasta lõikes.

Eesti iga-aastane liikmemaks on 20 000 eurot. Oivakeskuse eelarve oli 2023. a. 2,2 mln eurot, ning 2024. a. eelarve prognoos ulatus 2,26 mln euron. Keskuse isikkoosseisu moodustavad 26 koosseisulist töötajat ning liikmesriikidest lähetatud eksperti, lähetuse kestusega 6 kuud kuni 4 aastat. Lähetatud ekspertidega seotud kulud maksavad lähetaja-liikmesriigid. Eesti ei ole seni keskusesse eksperte saatnud, kuigi keskus on teinud üleskutse panustada lähetatud ekspertidega.

Vabariigi Valitsus määras oma 27.02.2020 korraldusega nr 69 riigi liikmeõiguste teostajaks Euroopa Tsiviilkriisiohje Oivakeskuses (*European Centre of Excellence for Civilian Crisis Management*) Välisministeeriumi. Euroopa Tsiviilkriisiohje Oivakeskus, millel on hetkel 23 liiget (sh EE), on Saksa Föderalse Välisministeeriumi algatusel veebruaris 2020 loodud rahvusvaheline organisatsioon.

Oivakeskuse fookuses on EL Ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) tsiviilkriisiohje võimekuste tõhustamine. Keskuse eelistatud partneri staatus Euroopa välisteenistuse ja NATO rahvusvahelise sekretariaadiga tugineb EL kõikehõlmaval lähenemisel välistele konfliktidele ja kriisidele, kuid ka arusaamale, et jätkusuutliku rahu- ja julgeoleku tagamisel on vajalik tsiviil-sõjaline koostöö.

Euroopa Tsiviilkriisiohje Oivakeskuse eesmärgiks on tegevus Euroopa Liidu liikmesriikide, Euroopa välisteenistuse, Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni liitlaste ja rahvusvahelise sekretariaadi ning EL 12 tsiviilmissiooni keskmes järgmistes valdkondades:

- 1) Infohaldus – parimate EL tsiviilse ühise julgeoleku ja kaitsepoliitika (ÜJKP) praktikate kogumine ja talletamine, infovahetus ekspertidega ning liikmesriikide omavahelise suhtlemise hõlbustamine;
- 2) Koolitus – tsiviilmissioonidele saadetavate ekspertide koolitusvajaduste kindlaks määramisel ja koolitusprogrammide väljatöötamisel liikmesriikide toetamine;
- 3) Tsiviilmissioonide ettevalmistamise ja läbiviimise standardprotseduuride arendamine ning tsiviilmissioonide igapäevase tegevuse toetamine.

Eesti on EL LRna võtnud kohustuse panustada EL-i ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames Eesti ja Euroopa tsiviilsete võimete arendamisse. Rahvusvaheliste konfliktide ennetuse, ohjamise ja rahulooma toetamine on Eesti julgeolekupoliitika üks peaeesmärke. Välisministeeriumi hinnangul on Eestile jätkuvalt oluline kaasuda Euroopa Tsiviilkriisiohje

Oivakeskuse töösse. Tsiivilmissioonid on muutunud ÜJKP väga oluliseks instrumendiks: viimaste aastate uute EL missioonide ülesanded Moldovas ning Armeenias lisaks EUAM Ukraina missioonile on Eestile prioriteetsed (Ukraina näitel sõjakuritegude uurimine, piirikontrolliga seonduv, tegutsemine vabastatud aladel).

Praktilise koostöö raames 2023-2024 aruandeaastal võttis Eesti riikliku EL ÜJKP tsiiviltegevuse leppe (Compact) 2024 – 2027 rakenduskava koostamisel aluseks oivakeskuse metodoloogia. Veebruaris Euroopa välisteenistusele esitatud rakenduskava alusel kavatses Eesti 2024-2027 üle vaadata ja täiendada dokumente, mis reguleerivad meie osalemist tsiivilkriisiohjes; otsida võimalusi uute ekspertide lähetamiseks ja suurendada tsiivilmissioonidel naiste osalust; tegeleda rohkem kandidaatide ettevalmistamisega tsiivilmissioonidele kandideerimiseks ning suurendada tsiivilmissioonide osalejate nähtavust ka Eesti meedias. Rakenduskava raamib ühtlasi ka käesoleva aasta juunis kinnitatud 2024-2027 VM rahvusvahelistel tsiivilmissioonidel osalemise tegevuskava.

Tsiivilsete võimekuste arendamisele pühendatud oivakeskuse sügisfoorumil 19.-20.10.2023 arutati 81 oivakeskuse osalisriigi, EL liikmesriigi ja Euroopa välisteenistuse esindaja osalusel riikide valmidust missioonidele erimeeskondade ja nn. *plug-in* üksuste lähetamiseks. Oivakeskuse kaks korda aastas toimuvad foorumid annavad olulise sisendi ka Eesti seisukohtade ja tegevuse planeerimisel.

04.-05.06.2024 toimunud ÜJKP suvefoorumi järelmina keskendub oivakeskus valdkondlike klasterite käivitamisele. Klasterid on informaaalsed töögrupid, mis pakuvad LR-dele platvormi erinevate tsiivilkriisiohje küsimuste süvitsi arutamiseks. Klasterite juhttriigid ning tööplaanid on kavas kinnitada 14.11.2024 tsiivilkriisiohje aasta ülevaatekonverentsil.

Osana koostööst oivakeskusega väärrib ära märkimist Eesti osalemine valdkondlikes töötubades. Eestil on väljapaistvaid eksperte, kellel on pikaaegne tsiivilmissiooni kogemus ja kes täna töötavad juhtivatel kohtadel Eesti avalikus teenistuses ja ka välisteenistuses. 23.11.2023 karjääriplaneerimise seminaril, mis keskendus ekspertide karjääri väärtustamisele naasmisel koduasutusse või tööturule, jagas Eesti kogemust varasemalt tsiivilekspertidena töötanud ekspert. Oivakeskus on 2024. a. teise poolaastasse kavandanud küber- ja hübriidteemalise töötoa Eesti valdkondlike ekspertide osalusel.

Keskus on olnud tegev üle nelja aasta ning oivakeskuse tegevustes ja prioriteetides on 2024-2025 aruandlusperioodil uue juhi ametisse astumisega seoses oodata ka muudatusi, arvestades mh tsiivilmissioonide suuremat rolli kriisireguleerimisel ja kerksuse suurendamisel Ukrainas, Moldovas ja Armeenias. Arvestades viimaste aastate arenguid, kus tsiivilmissioonid on laienenud just Eesti jaoks olulitsesse riikidesse, peab Eesti vajalikuks liikmesusega jätkata. Samuti on keskuse fookuses valdkonnad, mis ka Eestile enim huvi pakuvad nagu strateegiline kommunikatsioon, ekspertide karjääriplaneerimine ning tsiiviilse ÜJKP ja justiits- ja siseküsimustealane koostöö tsiivilkriisiohjes.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Margus Tsahkna  
minister

Gauri Kiik, 637 7114, gauri.kiik@mfa.ee